

EU:s humanitära insatser i en föränderlig omvärld

Utrikesdepartementet

Dokumentbeteckning

JOIN(2026) 25

Celexnummer 52026JC0025

GEMENSAMT MEDDELANDE TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET: Värna värderingar, driva reformer, leverera resultat – EU:s humanitära insatser i en föränderlig omvärld.

Sammanfattning

Kommissionens meddelande: ”*Värna värderingar, driva reformer, leverera resultat: EU:s humanitära insatser i en föränderlig omvärld*” - som presenterades den 27 maj 2026 - framhåller EU:s fortsatta principfasta humanitära engagemang i en stärkt Team Europa-anda.

Meddelandet lägger fast en gemensam Team Europa-ansats för att stärka EU:s humanitära stöd genom tre huvudområden: livräddande insatser och skydd med fokus på humanitär diplomati och internationell humanitär rätt, förbättrad humanitär logistik och leveranskedjor samt ökat samarbete i nexus och med privat sektor för att stärka effektivitet och resultat. Den övergripande ansatsen,

de strategiska prioriteringarna, målen och förslag på åtgärder återspeglar i mångt och mycket svenska prioriteringar för det humanitära biståndet, inklusive utgångspunkterna i den svenska humanitära biståndsstrategin till Sida. Regeringen har varit en aktiv aktör i påverkansarbetet inför framtagandet av kommissionens meddelande, vilket reflekteras väl i meddelandet.

Regeringen välkomnar kommissionens meddelande och kommissionens ansats för genomförande av EU:s humanitära bistånd.

1. Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Den 27 maj 2026 lade kommissionen och den höga representanten för EU:s utrikes- och säkerhetspolitiken fram ett gemensamt meddelande om EU:s humanitära stöd i en föränderlig omvärld.

Bakgrunden till meddelandet är att det humanitära systemet står i en brytpunkt, där krig, konflikter och klimatrelaterade katastrofer driver på enorma humanitära behov samtidigt som globala finansiella resurser till det humanitära systemet minskar.

Kommissionen och den höga representanten bekräftar EU:s principfasta humanitära engagemang i en stärkt Team Europa-anda. I enlighet med det humanitära mandatet ska EU:s

humanitära stöd nå ut till de allra mest utsatta där behoven är som allra störst. Det globala humanitära systemet ska stärkas och bli mer effektivt. Strategiska prioriteringar slås fast i gemensamma målformuleringar och operativa åtgärder i syfte att möta de utmaningar som det humanitära systemet står inför.

1.2 Förslagets innehåll

EU har ett långvarigt och framträdande globalt humanitärt engagemang i linje med det humanitära kärnmandatet (*rädda liv och lindra nöd*), de humanitära principerna – humanitet, opartiskhet, neutralitet och oberoende – samt internationell humanitär rätt. Det humanitära biståndet speglar EU:s grundläggande värderingar om humanitet, fred och solidaritet.

EU och dess medlemsstater tillhandhåller ett pålitligt och förutsägbart stöd och står för den största andelen av den globala humanitära finansieringen (34 procent under 2025). Genom kommissionens meddelande bekräftas EU:s fortsatta principfasta humanitära engagemang.

Meddelandet slår fast en gemensam Team Europa-ansats för att stärka EU:s genomslag i humanitärt stöd genom tre pelare: i) livräddande assistans och skydd, humanitär diplomati och respekt för internationell humanitär rätt i syfte att rädda liv, lindra nöd och upprätthålla mänsklig värdighet, ii) humanitär logistik och leveranskedjor för att stärka partnerskap och mobilisera stöd, och

iii) stärkt samarbete i nexus och med privatsektorn i syfte att stärka kostnadseffektivitet och resultat.

Inom varje pelare presenteras strategiska prioriteringar, mål och operativa åtgärder för ett motståndskraftigt och effektivt humanitärt bistånd.

Under den första pelaren bekräftas EU:s åtagande att värna internationell humanitär rätt, de humanitära principerna samt skydd av civila och hjälparbetare. En mer effektiv humanitär diplomati lyfts särskilt fram. Humanitära-, politiska-, ekonomiska-, säkerhetsmässiga- och diplomatiska verktyg ska används samlat för ökad genomslagskraft för EU:s prioriteringar och engagemang. Människan står i centrum för den humanitära responsen med fokus på lokalt ledarskap, inkludering och skydd i livräddande insatser.

Den andra pelaren åskådliggör konsekvenser av växande humanitära behov och minskade globala finansiella resurser för humanitära insatser och förslag på hur dessa kan hanteras. I fokus står humanitär logistik och leveranskedjor och stärkande av systembärande funktioner. Ökat stöd till lokala aktörer, mer föregripande insatser och kontantbaserat stöd, inklusive större andel av flexibel och flerårig finansiering, understryks. Administrativa bördor bör minskas genom förenklade och

harmoniserade rapporteringskrav gentemot implementerande humanitära aktörer.

I den tredje pelaren betonas vikten av en samlad Team Europa-ansats och integrerat arbete inom ramen för trippelnexus, utveckling, humanitärt bistånd och fredsbyggande. Samarbetet med privatsektorn, internationella finansiella institutioner (IFI) och icke-traditionella givare står härutöver i fokus. Särskild vikt läggs vid ett integrerat arbetssätt för att hantera sårbarhet (*fragility*).

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Kommissionens meddelande har ingen effekt på svenska regler.

1.4 Budgetära konsekvenser och konsekvensanalys

Kommissionens meddelande har inga budgetära konsekvenser.

2. Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar meddelandet och kommissionens ansats för genomförande av EU:s humanitära bistånd.

Den övergripande inriktningen för EU:s humanitära bistånd, mål och åtgärder återspeglar väl svenska prioriteringar samt sammanfaller med målsättningarna i strategin som styr Sidas humanitära bistånd 2025-2029. Konkreta och operativa exempel härpå är de uttalade målsättningarna i meddelandet att – i den

mån det är möjligt – kanalisera 25 procent av den humanitära finansieringen via lokala aktörer senast 2027, och att två tredjedelar av finansieringen ska utgöras av flexibel och flerårig finansiering, inklusive genom gemensamma fonder (*pooled funds*) och föregripande insatser.

Vidare välkomnas kommissionens tydliga fokus på principfasthet, effektivitet och reformvilja, vilket ligger i linje med svenska prioriteringar.

Regeringen har varit en aktiv aktör i påverkansarbetet inför framtagandet av meddelandet, vilket reflekteras i meddelandet.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

EU:s medlemsstater välkomnar kommissionens meddelande.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentets ståndpunkter är inte kända.

2.4 Remissinstansernas och andra intressenters ståndpunkter

Kommissionens meddelande har inte gått ut på remiss.

3. Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Kommissionens meddelande innehåller inga förslag till lagstiftningsakter.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Kommissionens meddelande innehåller inga förslag till lagstiftningsakter.

4. Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Ärendet behandlas vidare i EU:s rådsarbetsgrupp för humanitärt bistånd och livsmedelsbistånd (COHAFA).

Det inkommande irländska EU-ordförandeskapet avser att ta fram rådsslutsatser som svar på kommissionens meddelande som hanteras i arbetsgruppen för humanitärt bistånd och livsmedelsbistånd (COHAFA) under sommaren och som planeras att antas i samband med rådet för allmänna frågor den 22 september 2026.

4.2 Fackuttryck och termer